

Frykt for den nye musikken

klassisk

Erik Steinskog

DEN BRITISKE musikkjournalisten og skribenten David Stubbs stiller i sin nye bok «Fear of Music: Why People Get Rothko But Don't Get Stockhausen» et interessant spørsmål: Hva er det med den nye eller moderne musikken, fra dens spede begynnelse i starten av det tjuende århundret og mer eller mindre til våre dager, som gjør at publikums forhold til den er helt annerledes enn om man sammenligner med billedkunsten? Han hevder at det moderne eller avantgarden har et felles utgangspunkt i henholdsvis Wassily Kandinsky innenfor billedkunsten og Arnold Schönberg i musikken, to kunstnere som også hadde kontakt. Men fra dette utgangspunktet, rundt 1911, er det store forskjeller i hvordan de to kunststartene utvikler seg, ikke minst i forhold til samfunnet rundt og mer generelt til publikum.

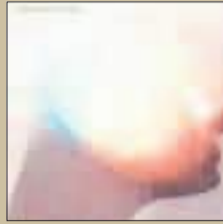
STUBBS' SPØRSMÅL er ikke nytt, men er likevel viktig. Det handler om kunstens og musikkens rolle i hverdagslivet og om forholdet mellom det gamle og det nye. Selvsagt skal man heller ikke i malerkunsten behøve å velge mellom Caravaggio og Francis Bacon, like lite som man skal det innenfor musikken mellom Bach og Boulez. Men hvordan man forholder seg til de respektive kunststartene er verd en tanke.

EN GRUNN for forskjellen kan være at musikken oppfattes som abstrakt og som om sanseligheten har forsvunnet. Men Stockhausen er ikke mer abstrakt enn Rothko, for å bruke Stubbs' egne eksempler. Og sanseligheten er der til de grader også innenfor den radikale avantgarden. Muligens har ikke komponister og kritikere – og musikkforskere for den saks skyld – vært flinke nok til å snakke om sanseligheten. I mange sammenhenger domineres diskusjonene om samtidsmusikken av cerebrale utlegninger av komposisjonsteknikker og strukturer. Og man fratar publikum en slags form for umiddelbarhet.

EN ANNEN DIMENSJON ved musikken i det tjuende århundret har vært knyttet til det disharmoniske, til støy og til dimensjoner som tilsynelatende ikke er vakre. Fokuset på det vakre er likevel ikke nok. Selvsagt kan skjønnhet være en dimensjon ved kunsten. Men kunsten er også et bilde på det samfunnet den er skapt i og en utfordring av det samme. Og det tjuende århundrets historie er preget av alt annet enn det vakre. På den andre siden maler heller ikke Francis Bacon, Lucian Freud eller Anselm Kiefer nødvendighet vakre bilder.

STUBBS DISKUSJON bringer tankene hen til en gammel artikkel. I 1958 publiserte den amerikanske komponisten Milton Babbitt artikkelen «Who Cares If You Listen?» i tidsskriftet High Fidelity. Artikkelen kan ved første øyekast virke som et radikalt angrep på publikum, men klemte inn i den finnes det også et spørsmål knyttet til hva komponister gjør og hvordan denne musikken kan spres ut til et publikum. Et spørsmål som fortsatt er aktuelt.

Formler i mørket

cd elektronisk

Susanna and the Magical Orchestra

«3»

Grammofon

1 2 3 4 5 6

En ny start for det vakre orkesteret

Som en tryllekunstner i litt for sterkt sollys har Susanna og det magiske orkesteret falmet litt i årene etter det smellvakkre debutalbumet «List of lights and buoys». Oppfølgeren «Melody Mountain» var en litt skuffende samling av coverlåter, mens Susannas soloalbum «Flower of Evil» er blitt liggende urørt i skuffen på tross av saliggjørende anslag.

Med «3», tallet til alle gode ting, viser det seg at Susanna Wallumrød og Morten Qvenild er tilbake igjen, med egne sanger og en instrumentering som er halvveis synth-kraklete og resten nedtonet kammergoth. De to deler låtskrivingen mellom seg med fire sanger hver, mens to coverlåter har klart å snike seg med på dette albumet også: Roy Harpers «Another Day» og Rush sin «Subdivisions» får hver sin slow-mo-behandling av orkesteret.

«3» holder seg i fløyelsmørket som har vært hjem for de tidligere utgivelsene, men utvider repertoaret med klarere synthanslag enn bandet har brukt tidligere. Spesielt på den Star Wars-inspirerte «Palpatine's Dream» får vi merke at bandet drar oss i en ny og spennende retning, med boblende lydeffekter som unnslipper det vanligvis så kontrollerte og beherskede lydbildet.

Albumet har likevel en overvekt av låter som passer inn i det allerede fremkalte bildet som mange har av Wallumrød og Qvenild. Susannas trøttvaker stemme er i sentrum, med

TRØTTVAKKER: Susanna Wallumrød og resten har det magiske orkesteret hennes er tilbake i fløyelsmørk form på «3».

ARKIVFOTO: TOR HØVIK

Morten Qvenilds keyboard danner mesteparten av bakgrunnen. Helge «Deathprod» Sten produserer feilfritt, og trår til med gitarer og key-

boards når det trengs. På tross av at albumet kan kategoriseres som «velkjent», føles det likevel som at Susanna and the Magical Orchestra har funnet

formen tilbake. «3» mangler en låt som «Believer» fra debutalbumet, men det gjør tross alt de fleste album som blir gitt ut nå til dags.

WALTER N. WEHUS

Bobby Bares «norske» album

cd country

Bobby Bare
«Dreams of Yesterday»

MBN

1 2 3 4 5 6

Veteranen holder stø kurs

«Dreams of Yesterday» er 74 år gamle Bobby Bares «norske» album. Tittellåten er en engelsk versjon av Sie Gubbas «Sånn e livet», med ny tekst av Torstein Flakne og med Petter Øien som duettsanger. Senere i platen får vi høre Tove Bøygard ta Skeeter Davis' rolle i duetten «Let It Be Me». Det kommer hun svært godt fra. Ellers har veteranen med sine to superhits fra eldre dager, «500 Miles» og «Detroit City» som bonusspor. Klassike-

re som «Green Green Grass Of Home» og «End Of The World» er det også plass for.

Ellers svinger Bare uanstrengt mellom de seigere balladene og mer muntre låter. Musikalsk er det stødig og utmerket håndverk hele veien, og stemmen som har forhekset store horder av fans holder fortsatt i massevis.

På sitt beste er historiefortelleren spennende – som i «The Joggler» og «Tears Of Lead», med Martin Hagfors på gitar. Noen av klassikerne er på grensen til å være forslitte, og fremføringen er helt mainstream. Dermed blir «Dreams Of Yesterday» først og fremst en koselig påminnelse om en av countryens flotteste stemmer noensinne.

OLAV GORSETH

Ruvende

cd klassisk

«Inspired by Bach»
Anders Eidsten
Dahl, orgel
Lawo

1 2 3 4 5 6

Det beste kommer til sist

Organisten Anders Eidsten Dahl gjemmer det beste til sist. Helt på tampen av platen presenterer han Fartein Valens samlede produksjon for orgel, nærmere bestemt to korte verk fra 1939, op. 33 og 34, som ikke tidligere har vært innspilt på cd – og som er hele platen verdt. Egentlig er dette typisk Valen-musikk, med strenge mønstre av linjer og motiver som forfølger og spiller hverandre og samler seg i skarpe dissonanser. Men samti-

dig virker musikken forunderlig annerledes og overdådig på grunn av den uvante, ruvende orgelklangen. Her er det bare å skru volumet helt opp og gi naboene en støkk. Og så hvile ørene i avslutningsnummeret, en liten, vakker nyoppdaget koralfantasi av Bach. Eidsten Dahl spiller både Bach og den Bach-inspirerte Valen med klar, sikker linjeføring, robust klang og flott fargelegging. På resten av platen er tittelens Bach-inspirasjon noe mindre tydelig. Og at Robert Schumanns småstykker for pedalflygel og Arne Eggenstors stort anlagte «Ciaccona» fra 1917 virker tunge og grøtete, er helt sikkert ikke Anders Eidsten Dahls skyld.

PETER LARSEN